

ზოგადობაში უნდა იქნებოდეს და სავსე კაცები ანუ სხვის და ამ წესში მოქცეულნი კაცები მათგან განსხვავდებიან. ახლა ქრისტიანთა კლასი იყო, თორემ წინაშეაღებულა რომ ყოფილიყო, ცოლ-შვილიანად გალაგებდნენ მტკობრებლებს. წყლის აქვე რის მისავალი გვირგვინი იყო, სიმინდსაც მშენებელი პირი უნდა; და ამიტომ სრულდებოდა ისეთი მოსავლის მოყვანა, რომლისთანაც ავგერ ხუთი-ექვსი წელი ვახსოვდებოდა ნაქეთი-ენებზეა აქ საზოგადოლო წესებზეა, მაგრამ წყლის იმსავლ კარგი პირი უნდა, თუმცა აქ იქ მიღებულ დაზიანებას.

* სურამია: 17 ივლისს აქ ახალად გამოქვეყნებული მარხის უფროსი, განსხვავებული, ამოვიდა მოსული სათანადე დაუყურებელი თავის თანამდებობის ასრულებას შეუძლება და რომდენიმე განკარგულება მოახდინა: მამინე მთელი ქალაქი დაიარა, დათავილიყო და მტკობრებელ თანამხანაგებს თავთავის უნა და ქუჩა გაეშენა და გაესუფთაებინა, და ამათაც მიჰყვანს ხელი ქალაქის განსუფთავებას და სულ მტკობრ ხანს იყო რა ქალაქი დაგვილი და დაწმენილი, რომ ნების არ დაიკარგებია. განკარგულება მოახდინა აგრეთვე, რომ არის კერის განმავლობაში სურამის დაზარეული ხილი უთუოდ უნდა შეკეთდეს. გამოცემა მამანსახლისი, რადგან, როგორც დამტკობრ, სხვა-და-სხვა უწყისობებს სწავლიდა და თავის თანამდებობას ცუდად ასრულებდა. ამასთანადე ხალხს მამაშვილური დარჩივება მისცა, თქვენდა საკუთილდობლი, დამტკობრეთ, ქრისტიანთა და სხვ. ხალხს ძლიერი უნარია, რომ ასეთი მომქმედი მარხის უფროსი ედირისა, და იმედი აქვს რომ ბნ განსხვავების მეცადინეობით ბევრ გვარ უწყისობებს ბოლო მოეღებება.

* მტკობრის უწყისობა: 16 ამ თვისას ერთი აქაური გემანების

რომელსაც ეძახიან პოლიციის, მტკობრის, ეპკობრის, მეტკობრის, ხელოვნების და სხვა-და-სხვა. ყველა ქვეყნის კანონები ყოველი თვის იმს მტკობრისა, უფროსისა, კაცის თანხი მტკობრის, მტკობრ, მეტკობრისა; კანონები უწყისობა კაცს გზას მართლიერებისას, ბედნიერებისას, აღედებისას, მეტკობრისას. მაგრამ არც ერთის კანონს-იც, ღვთაებრივი ყოფილა იგი თუ კაცობრივი, საჭიროდ არ დაუნახავს გმ ძანებინა ღვთისათვის, გეყვარებს შენი შვილია.

ასეთს სრულს კაცობრიულს და ძლიერს გრძობას არ იქნება თავის ექსტრემები არა ჰქონდეს; ეს ექსტრემები მართლაც აქვს, მათგანდგარად იჩენს ხოლმე თავს და თან სდევს უმადღესის ხარისხის ამოყენებანი. მაგრამ უფროსი აღფროსიანება ღვთის სიყვარულისა არასდროს არავის არ აუწყებია, იმისთვის რომ ქალები კაცებსზე ნაკლებად სწავდნენ, არ იქნება იმისთვისაც, რომ ეს გრძობა აუწყებია.

ეს ექსტრემები ექსტრემი სიყვარულისა, თავის განწირვისა, რომელიც იტყვის გულსა და გონებისა, რომელიც ჩამატავს სხვის ღირსებას ჩვენს არსებაში; ეს ექსტრემები ბრწყინვალე აპოთოზოზი, ხალცი ყოველს გულის ყველის აქვს თავის ფერი და თავის სურნელებს; ეს ექსტრემები

ძნას ცეცხლი წყავდა. პატარა ბავშვიც იტყობოდნენ თურმე და ერთი მოკლებული ჩხირი ძანხე მივდებოთ. ავარდა საშინელი ალი და კომლი და მთელი ევატრინენიული ფეხზე დაყვანა. ხეობრება საქმე არ იყო, ცეცხლს რომ პატარა დასცლიდა, შეიძლება, სულ ერთიან ვადაბეზულ-ლიყო აქაურობა, მტკობრე ამ სიტუბეში, როცა ყ ელას გავცხებულნი ძნა უდას კარგებზე. მაგრამ არ დადაცდეს ცეცხლსა, რომ აქეთი-თი გადასულიყო, დიდი და პატარა, ქალი და კაცი, მტერი თუ მოყვარე სულ ერთიან ზედ დებებია; ზოგს კაცი, ზოგს ლტობი, ზოგს ბოქო, ზოგს ზოგს, რითიც-კი ახერხებდა, მოაქონდა წყალი და ზედ ასხავდა. ყველა ისე გულთანად და მარად ირეგობა, თ თქოს მისი საკუთარი სასი-ღარი იყვისა. მართლაც ძლიერი მალე გააქრეს.

* გზ. ახალ მიზნობას დეპუტატი ბატონბენერ პეტრეზურვიდამ, რომ რიქვისსი მთერ წარდგინდა პარლამენტ შესახებ იმისა, რომ მტკობრ-ფონდები ქათურამდე რკინის გზის მტო მთავრობამ თავის ხარჯით გაიყვანოს, უკვე დამტკობრულ იქნა.

* ჩვენს ვახუშტის მოხსენებელი გემანდა, რომ ვილკამ მოჰქალა და ენის-ქვის მწარმოებელი ნოქარი ღმედარავი. ახლა გზ. ახალ მიზნობას სწავლი, რომ მტკობრ, ბორჩალოელი სომეხი, ახლანდემ დიქურის და მოსკოლის სტენი და ტანის-სამოსიც უნახეს.

* ივლისის 19, გათქვისის, რკინის გზის მასშტაბი და მისი იჯნე რადგან ოქტომბრის მტკობრის მოწყვეტა მამა და გონისა. გამოხატეს წყნობა.

* ამავე დღეს, პოლიციის შიგნით ნაწილში, ნაწილდღის იმს სახაზე, გლოვანის პრისმეტზე, დამოქვისის სახლში, ტფილისის მტკობრის ვასილი იაკობის ძის მამიკონის სადგურში, შერჩეულს ვასილ-თის რკინის უფროს გსტყუეს და მოიპარეს.

სამხარული ვალობა, აღმოსავლად იგი უბედნიერების არსების გლოვანდა. არავინ არ არის ბედნიერს დედა ზედ ბედნიერი: თვით ის სიყვარული-სად ტავა ქალ-კაცს, რომ მივსალს ხელთ უყურია საყვარელი ქალი, ბედნიერს დედაზედ ბედნიერი არ არის.

ბავშვის დანახა იმდენს გულის სიწახეს მზადდეს, ისეთს ქართველს იწვევს აღტაცებულის სიყვარულისს, რომ ქალებიც და კაცებიც, მოხუცნიც და ყმაყვლინიც ყველანი გმძობენ შეურევებას წინაშე ამ პაქია ქმნილებსა, რომელიც იმე ნაზია, როგორც კაცი ვარდი, გამარყინებულად იღობილი. მე მიზანებს, როგორ უღერესებენ თაიანთ შვილებს უღვდესი ეგონსტები, რომელთა და გულთ; ეტრატსიანი მავარია და სხელი; მე მიზანებს ქარა-ქიმიან ანუ ხორბუნი; ვანთქმულნი თაიანთის მეცნიერულის გულ-ქაობით და ისინიც-კი შეურევულნი და გაუთიზნიანი, როდესაც მათს კლინიკაში ბავშვი წოდობა.

არ როგორ არ იგრძნოს კაცმა სიწახე დამოიგრება ბავშვისად? როგორ არ დამოიწყოს კაცმა ყოველი გჯარი, ყოველი მწუხარება, როდესაც მხედვეს ამ არსებას, რომელიც უსიკრის სიციცხლს, ქვეყანას, ღვთის თვლებს, რომელმაც აწაფერი არ უწყ-

ოქროსი და ვერცხლის ნივთიერებას სულ 275 მანეთისა. პრესს სდევს იმისავე მოსამსხრესს, შიდაშის მარხის სიღ. ჭდას მტკობრის ანაზის სიღე ანაზისი. გამოხატეს სწრაფობა.

* ამ თვის 19 პოლიციის შიგნით ნაწილში ქუთაისის მეტკობრის თამა მტკობრის იმს მტკობრის ანაზის გარის მარხის სიღ. ზინდის მტკობრების სახლიც ცეცხლდამ მოჰპარა ვერცხლის ქანარისადაც და აგრეთვე სხვა ვერცხლის ნივთიერებას სულ 168 მანეთის. ქრდეს დამტკობრ.

ღმრთის სიყვარული

საბაშო, 12 ივლისს. საბაშო მმართველობის მხრით, კრავა ნინო, რაც ორს ნაწილად არის გაყოფილი. ერთი ნაწილია თითქმის სულ ეფე ადგილია, გორის მარხში მდებარეობს და შიგნით შემდგეს სოფლებს: ტეზი, ქეშვი, სავანთან-უბანი, ბეჟანი, ზეზა-კლა, ცხრა-მუხა და ყოფილი-უბანი. საბაშოს შიგნით ნაწილი იმყოფება შორაპნის მარხში და იწოდება ბეჟათუნის საზოგადოება. ამ საზოგადოებაში ცამტი სოფელია: ნებოძირი, ჩრდილი, ზევი, დენისი, მოლათ-უბანი, ფონა, წიფა, ბაბი, ქეგე, გულდუბანი, ნინისი, ღვთათუბანი, მოლითი. ამ სოფლებს სულთა გორიანი ადგილები უქონავეს და შიგ თითქმის რეა-ცხრა ასი კომლი გლეხი სტორობას, ზოგი დროებით ვიდებულნი და ზოგიც სახელმწიფოა. ბეჟათუნის საზოგადოებაში ადგილ-მამული, სახანა-სათვის მწიბი ძალიან ცოტად და ამიტომაც ერთი მტკობრელი სასახლე—სანახა და სავანზე ადგილი-კი ძვირად ჰფასობს, ერთს ქვევა მიწას სოფლად, თან თუნამ ნაკლებ ეერ იყიდ. თ და თუ შეიძლებს შეეცლია ვინმე, მაშინ ათ თუნინი ადგილი ხზრად იც-და თასა და ორმოც თუნინად იყავა ხოლმე. მაგალითად, ამ ორის თუნის წინაშე სოფ. ნებოძირის მტკობ-

რისი და ყოველსფერში საჭიროებს იგი სრულიად უფიცო და სრულიად მოკლებული აზრებებს! იგი ყვავილია, რომელიც უგრძობად და გულ-წოდება იმბედა უფსკრულის ნაპირზედ ან ზედ შიგ ვახუშდ, ხადაც შეურყვევლად ისე ეცლებია და ფეხი კაცის!

ბავშვი იგივე კაცია, ჩვენი მსგავსი, მაგრამ იგი კაცს არა ჰქვადეს, არა უფროსა, არ ეყვარება-არ; არ დი-კონება. იგი ჩვენი მსგავსია, მაგრამ მას ფეხზედ დამბა არ უსულიან; ერთს საათს რომ თავი დაწახეთ, ავად განებდა; ერთი რომ დაშობკრათ, მამინე სულს დაწლებს თუ რომ სიბრალული უფრთება შემკვლელს, მამ-მ მკორე მწუხარება, შეეხიბუ-ლის სიბრალულთან, თითქმის უფრო ძლიერდება და უფრო ნაწახება, ისე, როგორც უფრო ეგონაინდება ზოგიერთა ნამსჯერი შაქარში მკორე მარხის არეეთ.

ამ ქვეყნის კაცობრიობის მშენებ-რებისს, ამ სინაზეს, შედგენილს სიყვარულისა და აღერისაგან, ზედ ერთ-თის დიდი მიზნადგობა მერხისის აცრადინა, გამოაურყვევლობა.

ბავშვი გამოცანა არის ქვეყნიერებაში. ვინ იცის, კიდევ ცოცხალი იქნება ერთის წლის შემდეგ? ხუთი-ათ-წლის შემდეგ არ შეუერთდება იმ არსებათა, რომელნიც იმისთვის იბა-

რებელია. ცხოვრებასმე გზისის გულისათვის ერთს პატარა სასახლე ადგილში ოც და-ცამეტი თუნინი ფული მი-ცა მებატანეს.

აქაურს გლესმეზიდის უნდა ესთქეთი, რომ ძალიან გამარჯვ გლესობა და ამ თხუთმეტის წლის განმავლობაში თითქმის ყველა ვალდებულმა დაიხსნა თავი მებატანეზავან და შე-სკად არამც მარტო ნადგებობ, არამედ ნადგებობა და სანახა-სათვისდა ჰქონდა. მართალია, ამ ადგილ-მამულის ყოველ ბეგერი გლეს-კაცი ვალსა ვახშში ჩავდო, მაგრამ ამ დარღვის მოსაშორებელი სახსარე ჩქარა გამოიჩინა. მთავრობამ ვადასწერტა სურამის უფელ-ტვილზედ გვირგვინის ვაყვანა, მიჰყვეს ამ საქმეს ხელი და ამის წყალობით გლესობამაც ძალიან მოითქვა სული, ყოველს დღეს თავის იხრაცდენენ მუშაობაში, ფულს იმეტირებენ და ამ სახით ისტუმრებენ ნებ პარნათლად თავიანთ მოვალეებს...

გვირგვინის კეთების დროს რომ სხვა-და-სხვა მოუჯარადრებს გლესების ამაგი არ შეეანერუნებინათ, დარწმუნებული ვარ, რომ გლესები ვალსაც ვადაინდიდნენ და ფულადაც კაცის თავზედ რადდენისმე თუნის ვადადგებს შეიძლებდნენ.

დაც, ბეჟათუნის საზოგადოების გლესები სხვა გლესებთან შედარებით ძალიან მარჯვედ მოიქცნენ და ახლაც არა უფროსი, მხოლოდ ორი რომ ადგილ აქეთ კიდევ ვახსოვრებულ მოსაშორებელი, ორი ნაკლი: ერთ-კლასიანის სასოფლო სკოლისა და საოფელსა და სოფელს შიგ რაგონის გლეხის უქონლობა, ისეთის გზებისა, რომ კაცს ურჩით თავი უფლად შეეძინა ვადა. კარგი იქნება, რომ იმსაც მოაქცევენ ყურადღებას ღმ ამ საქმესაც თავისებურად გამაჯვად და მრად მოეკლებდნენ. ხსენებულს საზოგადოებაში გლესობა შორის სტორობად საშლელელოების ურღებისანი და აგრეთვე ანაზურინა: ღმსმანი, კორდა-

დღიანი, რომ უფროდ დასტოვონ ეს წილი სოფელი და თავიანთ შიგნობებს მულარე ცრემლები დადგენიონ. ან თუ იტკობრებს, რა იქნება, როდესაც ვახუშდმა რა განებდა, როდესაც მწუხარება და ვარყინდებმა, ითა და წყლული მის ნაწ კანზედ დასწერავს თავის შიგნობებს და საშინელს ისტოროს? როგორ შეიყვარებს, რას იფიქრებს და დღე-წევს ეს გამოცანა კაცობრიობისა? მართალია, რომელიც მიანიჭებს თავის დღე-მამას თუ მწუხარებას? სულელი იქნება თუ გვიცინოს? წინაშე თუ ბოროტი?

რამდენი გამოაურყვევლი რომ არის ამ ვარდსფერ და უწყვეტ არსებობის მომავალში ვინ იცის, ამ კორდა არსებობა რომდენი სიციფი და რადღენი ბოროტება, რადღენი სიბრალულია და რადღენი მწუხარება, რადღენი დღიება და რადღენი სულ-დადობლობა. მაგრამ სანამ ჩვენ ღმად უკვირდებით ამ არსებას, მის დახ-ხილოებულს და დაშარებულს მომავალს, იგი ილიმება და თითქმის გამოკრეგებით უყურებს ჩვენს სედა-მო-სილს ფიქრებს. იგი ილიმება, მაგრამ რა ილიმებს? ვნდა ილიმება, მაშინ-კი, როდესაც დიდადა, ამ წამებდ ტირო, და სულც ტირის ყოველ დღე, ამისთვის რომ ტანჯვა თითქმის კაცობრიობის საზოგადო ენა? ბავშვის ენა

დები, ყოფანება და ჩვიდებზე, ისინი თუ მოწოდინ-მოინდომებენ, ამ საზოგადოებაში, არამც თუ ერთ-კლასიანი სასოფლო სკოლა, — ორ-კლასიანი ადგილად მოხერხდება, რადგანაც ყოველი გლესი მოწოდინებულია და მსურველი თავის შვილების სწავლასა და ვახუშტობას...

ქართლის საბაშოში, როგორც წინააღმდეგ ესთქეთი, მარტო სოფ. ზემო ქალაში გამართული ერთ-კლასიანი სასოფლო სკოლა. ეს სკოლა მ. მათ სუბიეგს დააარსა და დიდი ამა-გაც დასდო. ეს სკოლა ვერ ვახსოვ-ფულესს აქაურს ხალხს, რადგან ენ-კენისთეშივე ხზრად არ არის ხოლ-მე თავისუფალი ადგილი სხვა სახამა-სახლისადან მიყვანილ ბავშვისთვის. ამიტომ აუცილებლად საჭიროა, რომ მკორე სკოლა კიდევ გაიზარდოს ამეგრე ქართლის საბაშოში, სახელ-დობარ, ს. ტეზერში, რომლის სია-ხლოვეს ბეგერი სოფელია და დიდ-ძალიან სწავლის მსურველი გლესობა გვირგვინის კეთების დროს რომ სხვა-და-სხვა მოუჯარადრებს გლესების ამაგი არ შეეანერუნებინათ, დარწმუნებული ვარ, რომ გლესები ვალსაც ვადაინდიდნენ და ფულადაც კაცის თავზედ რადდენისმე თუნის ვადადგებს შეიძლებდნენ.

დაც, ბეჟათუნის საზოგადოების გლესები სხვა გლესებთან შედარებით ძალიან მარჯვედ მოიქცნენ და ახლაც არა უფროსი, მხოლოდ ორი რომ ადგილ აქეთ კიდევ ვახსოვრებულ მოსაშორებელი, ორი ნაკლი: ერთ-კლასიანის სასოფლო სკოლისა და საოფელსა და სოფელს შიგ რაგონის გლეხის უქონლობა, ისეთის გზებისა, რომ კაცს ურჩით თავი უფლად შეეძინა ვადა. კარგი იქნება, რომ იმსაც მოაქცევენ ყურადღებას ღმ ამ საქმესაც თავისებურად გამაჯვად და მრად მოეკლებდნენ. ხსენებულს საზოგადოებაში გლესობა შორის სტორობად საშლელელოების ურღებისანი და აგრეთვე ანაზურინა: ღმსმანი, კორდა-

და დაბარა მხოლოდ ორი სიტყვა: ტრილი და სიცილი. ყველზედ უწინარეს და ყველაზედ ხზრად ბავშვი პირველს სიტყვას ხზრად, მკორე სიტყვა-ი უფრო გვიან და იშვიათად. შიგნით გამოცანა ამ ორის სიტყვით ამაზს ყველაფერს. ეს ბორც შესმული ვაფეგებობა, ეს ორი სიტყვა სრულიად საკმაო მისთვის. ბავშვი ბედნიერია, თუმცა უფრო ხზრად ტირის, ვიდრე იცინოს იგი ბედნიერია, რადგან ვერ არ იცის ტან-ჯვა სიტყვებისა: „რისგან“ და „რისთვის“; რადგან ვერ არ იცის საშინელებმა ანაზისა და სირცხელი პოლოტიკის; არ იცის არც გვიგების სახლი, არც საპრობილი, არც ის სახლები სადაც სიყვარული ეჭვობდა არის ვადაცქველი, არც ის დარბაზები, სადაც სინდისი იფიქრებს; ვერ არ, იცის რა არის მსავალისაგან დაგრებილი თოკი და რისაგან მოგაგონილი სიტყვედ ღმრთობის დასაგებობა!

საწყალი, ნაზი ბავშვი; ჩვენ ასეთის შიგნით აღსაძვე გულ მტკონეულობით შეცქერით და იმისაგან-კი ვინ იცის ან ნაშალოვანი გამოვიდეს ამ ცეხარ, ან ტირი ან ტირინ.

მოკვება ხშირად იწივს ხოლმე თავს ამ ადგილზე. მავლელად, ამ ორის წლის წინად, რადიკ სოფლის ხურეების მსჯელობა ვადიდებმა სენმა თითქმის სულ ამოკლდა. მ. მოლიის ყმაყმეობა და ამას თავის დროზედკი უჭრაღლება არაიენ მიაქცია, თითქმის ამ ნაირივე სენი ერთის წლის შემდეგ, ესე იგი წარსლის მამათარს, ხელ-ახლად საფეხვით-კალაშაიკ ვანდა და სულ რჩეული ახალგაზრდ გლეხები ინაკვლა. შემდეგ ამ სენს „არფულტერ“ დაწერილი და დანაკლისი შეტყობულა ხალხს. საკერძოლო, რომ სახამაშო-ში მომეტებული ნაწილი ანთებითა, ანუ როგორკი აქ ცხხან, ქვლითა, თავის ანთებითა და სიმბინთი ზღვება აუად და რიცხება, თვის ტყეფილი და სიმბინთი დეღათა შორის უჭრაი გავრცელდული, რა უნდა იყოს ამის მიზეზ? ჩენის აზრით, ამის მიზეზი, სხვათა შორის, აქაურთა უსუფილად და ბინძურთა ცხოვრება. წარმოადგინეთ, რომ კაცები წილითა-წილად იმის ტანსა და თავს არ იზარე. აიღი გახდებინათ ახეთის ცხოვრების წყალობით, მამო რა სიკეთე დეიერებთ. კარგი იქნება, რომ მოთელმა საზოგადოებამ ერთი ახალი მოიარების რეგორმები ამ ამრიაკ ვაშ შეტყობასთან გავრ სენის ადგილად მოიყენოს და გავრცელდოს.

სასაბოლოო

ნარკვევი

(ურბან-გაბუაძე)

ბბი ანუ წახედულება ერთბაშითის ისეთი თვისებაა ადამიანის ბუნების, რომელსაც ხან საკეთილდოდ იყენებს გაცი და ხან საზოგადოება, ხან-გი დამედუველია ქვეყნისა, მამოწრაბას ჰკავს, ზარალი მტერი არა მიაქვს-რა. როცა ვახადებ სხვას განურჩევლად, დაუფიქრებლად, მათსა-ზრებობა-გადას მხოლოდ ვენება მოაქვს და არა სარგებლობა. გონიერულის ბაძით ბევრი გარგი რომ გაკეთებულა ქვეყნიერობაზედ და გთვდება დედისკი, მაგრამ მათი ფიქრებიდან ბაძს, სხვის განურჩევლად წახედულებას ბევრნი დაუფიქრებლად და წაუწყებლად. ახეთს მათი უფიქრებლად წახედულება ნათქვამია: წახედულება წახედულობა. უპირის ბაძი და წახედულობა საზოგადო და კერძო სოფორებაში ჰირობ და ჩენი ერთს ახეთს მამოწრაბს სხვის წახედულებას და სხვის ჰირობ ეძინის, ვითამ ისეთს ჰირობ, რომელიც მათი უფიქრებლად ახადებებს გაცხ იმას, რაც სხვის ხედში დაუწახავს.

ეს ჰირო და საზოგადოდ უპირის ბაძი და წახედულობა ისე არ-სად არ-ს მავნებელი, როგორც სკოლისა და განათლების საქმეში. სკოლისა და განათლების საქმე რომელსამე ქვეყანაში უპირველეს ყოვლისა უნდა იყოს დაუფიქრებელი ქვეყნის საჭიროებისა და მოთხოვნადობათა თანხმად, მთავრ შესაბამედ, დროსა და ეამის, ედგილისა და ქვეყნის ბუნების სასათისამებრ, საზოგადოებამ, ქვეყანამ უნდა შეიღწას, რა გეგმები დადგეს, რა სწავლიან, რა მოთხოვნები იქვს და მერე ისე მოამართოს მათა შესაფერად თავისი სკოლისა და სასწავლებლის საქმე, ისეთი ხასია-

თი და მიმართულება მისცეს ადვრ-დასა და წვრთვანსა, მოზარედ თაობის განათლებას.

სკოლაში, ამოაბს საკუთესო მცოდნე ამ სკოლის გერმანიაში, დარეკტორა უღებდა განმარტანს, —საყოფად დრო და ეამის, ედგილი შეიღდა დროთა ვითარებისა. ანსკა და სხვათა სკოლისა და ანსკა სახათა თათრობისა მტრედ უნდა იყოს დაჯერებული. სკოლა იმისათვის კი ან უნდა არსებობდეს, რომ თათრობისა და ანსკა მამოამრობი თათრობის გვერდისა, სკოლისა თათრობის შეუღებლად შესწავლისა სახათა დროთა ვითარებისა, ხოლო დროთა ვითარება თათრობისა თათრობის განსაკუთრებულს ბუკვს სკოლასა.

უკუბის დირექტორის აზრით, ეტანადელი დრო საქმიანი დროა, ეტანადელი მიმდევრობის, სარგებლობის მქონელი. ახლომ ბანი ბენდერი, თუცა თითონ კლასიკურად გიმანაზიის დირექტორად არის უკუბში, მაგრამ არა უარ-ჰყ იყოს რეალურს სწავლა-განათლებას, საქმიან დროსთან შეფერებულს და შეთანხმებულს, არამედ დადიად საჭიროდ ბიზანს ახეთი სკოლები. ახეთი სკოლები უფრო მადვილსა უნდა, მტის სიღრმეს და სიგანეს მისცემს ჩენის სამშობლო ქვეყნის განათლებასა.

შემდეგ ბანი ბენდერი განმარტავს სიტყვა „განათლებასაც“ და გვახსნის, რას უნდა ვუწოდოთ ტექნიკური განათლებითა. ტექნიკური განათლება, იმის აზრით, ის-გი არ არის, რომ ყმაყმეობის თავი ჰქონდეს გავსებული სხვადა-სხვა ცოდნითა, არამედ ის არის, რომ სკოლამ გარანტიც განათლებას, რასაც ხედს უწოდებს ცოდნის შექმნა, გულისც განათლებისა და ხასიათიც გავრცერთოს.

განათლების საქმეშია, — ამოაბს ბენდერი, — პირველად ას-გი არ არის, რომ მისიც-და-მანგ ბუკვი ცოდნის ქონისას სასწავლადს შექმნილი, არამედ ას მძალა, ის სკოლისა მძალა, რომელიც უნდა გაკეთდეს და განმტკიცდეს ცოდნის შექმნათა.

ესეთი შეხედულობა აქვს ბენდერს მადვილეს განათლებასზედ და ეს არის მიზეზი, რომ იგი სასტრუაჟ ჰკიცხავს ცრუ განათლებას, საკუთდა-კურთა განათლებას. ეს ცრუსაკუთდა-კურთა განათლება მამინადობაზედ და განრედას სოფლში, როცა ახალგაზრდებს ბევრი რომ უნდათ ისწავლონ და ამის გამო რიგინად-კი ვერც ერთი რაზე ვერ უსწავლობთ.

ცრუ განათლების საცდელად-და, — განგრძობს ბენდერი, — მისწავლებლად ბუკვი რომ შეუღებლად, მადვილად და ქვეყნისა მსწავლებლად არ არის, ვინც უპირველეს ყოვლისა შეიღებულს ჰყოფიოს, მათთვის შესაბამე გული და აზრობის სხვა-სხვა-სხვების არ მისცეს. სამწუხაროდ, ახეთის მსწავლებელნი ბუკვის არ არის, ბუკვის უფრო სოფ-მდინარობით ვაქცილებლად სასკოლო მათთვის, ის სხვა რამ არის მსტრუაჟან, წყნობა ანუ სხვა რამ არის ისეთი მსწავლებელი, მაგრამ ბუკვის სხვა-გან-კი მსწავლებლებსა-თვის მადვილეს ნამრება არის მხო-

ლოდ და სხვა აზრებით. აი ამ სკოლის უსმერ ასინიგ მსწავლებლის, არის, სამს-ოლისა და სკოლის ვასც-სეთის, ან ოლისა და სანსამც დარეკტორს, ან გადაის შექმნეს კლასი, ხოლო ვინც ნაკლებს მიადგეს, მრე-ბა ამავე კლასს ან ობიექტს შეუბრუნდეს, მსწავლებელი ამის-კი არა სწავლობს, რეაგანდ, ვარკვეთი-ასწავლის თვისი სავანი, შეუჭრის მებნებებს, არამედ იმის სურვილი აქვს მხოლოდ, რომ მისისან-და-სასტავს მსწავლებლად მისხლანდეს, ამიტომ ამისან-და-სწავლებლად უსწავლად უსწავს შეგარებს ცუდს ნამსწავლად ტუყს აძრებს, რომ ახეთის ქვეყნით თავი მოაქონას მოაქონას, მიადგეს იმის-კი-როგორც და მერე დარეკტორად-ც გამოაგზავნოს.

მაგრამ ცუდაზედ სასიზარებელია და სასიამოვნოა ის არის, რომ ბანი ბენდერი ურეკლის დანის-ძიებით სცდილობს დამატკიცოს, რა მებნებელია ცრუ, საკუთდა-კურთა განათლებად, თავის ცუდად სხვა-და-სხვა აუარებელის ცოდნითა, როცა ნამდვილად-კი ახალგაზრდს გონება გაუთავადებელი აქვს, ჰკუტუ-სწავრთნელი, გულისც გავრცერთად და ხასიათიც გავრცერთული.

რამდენი ყოფილა დაიდა განათლებულია გაცი, გემოთათ ამოაბს ბენდერი, — რომელიც ბუკვი რომ და-ჯერებულია სკოლადს შექმნილას სკოლისას, მაგრამ დროს მამოწრაბ-ყოფილან ცხოვრებაში. რამდენი გაცი ყოფილა, რომ გონება სავსე არს ქვეყნისა ვარგებლად ცოდნით, მაგრამ შესანიშნავ კაცებს დაწმინდეს, მხოლოდ იმიტომ-რომ ტექნიკური განათლებულია გონება ქვეყნითა, ახალი სოფრატო, რომელსაც დელოფის მემო-ასავსე ანუ გულთმისინა ბრძენობა-ბრძენი უწოდ. ბრძენობა-ბრძენი უწოდ. და იმიტომ, რომ მან სთავა: მე მხოლოდ ის ვიცი, რომ არაფერი არ ვიცი; მამინ-როგორც სკოლის გეგმა, ვითამ იცი რამე, და ხან-მდვილად-კი არ ვიცი არ. მდგრობის ამოაბს: არ ცოდნს ბუკვის რამის დაიდა როცა არ არის და დიდა წარადიდ არ მოაქვს, უფრო მასწავლებელი არ არის, როცა უნდაფერს სკოლს კვადებთ და ოასის სავნის ცოდნს გრძობ.

შესტრუაჟცობი, მადვილთად, იმთ-დენდაც არ ცოდა ვეოკრეფი, არამედ-დენდაც ეს სავანი იცის დღეს ათის წლის გიმანაზიებშია, და მერე ათე განაგებობს ბენდერი. გულისც, მადვილთა, გერდრამა, როგორც ვიცი, ბუკვი არ იგი-დენს რეზუმების, მაგრამ დაიდა განათლებულნი აქვნი. ესეთი ნათელი აზრები გამო-უ-თქვამს ბენდერს სხვა-და-სხვა დროს განათლებასა და სკოლა-ზედ, გამოუთქვამს პირდაპირ, გულ-წრთუდად, დაუფიქრებლად ვერც ვერ იტყვის, რომ უკუბის დირექტორს ნაკლებ შესტრუადეს გუკვი ამ საქმეში, ვადრე უზარ-ერთს სხვა დირექტორს, რომელიც ხმაზედ არ აზიოფებს, რადან-კი ჩინი ჩინზედ მიიღოს, ორდენი ორდენზედ და იმის შესწავლა წილი-არ-წოდებდა მატულობდეს და მატულობდეს!

რუსეთი

მოამავალს 1891 წელს ხალხის აღწერა მოახდინა მიელის რუსეთის იმპერიაში. განაბარ რუსეთში მხოლოდ მონარქი ხალხი ააწერება.

— რადან მიწის მოსავლის ფასმა ამ ბოლოს დროს ძლიერ დაიწია და განავალი უღრ ჰქონდა, ამიტომ მიწაზედ საქმეთა ხაზინსტრომ კომისია ამოირჩია და მიანდა ამ საქმის განახილვა. ეს კომისია უზამლესად დამტკიცებული იქნა და მუშაობას შეუდგა. საქმის განხილვის შემდეგ კომისიის წევრებს სპეცირალ უტენითა და კლდე-მოუსტენებითა, ხალა-ვერ არს, რომ ცალკე სამინისტრო დაარსდეს მისი მოვლისა და საბოლოო მრეწველობისა. ეს აზრი მოსწონებითა და დაუდგენითა, რომ ერთი სამინისტრო შესდგეს და განავებდეს საბოლოო მრეწველობის საქმებს. ამასთანვე დიდი ყურადღება მიუტყვეთ იმისათვის, რომ ამხმელნივე კონებათა სამინისტროს ძლიერ მტრედ სკოლებმა აქვს ხელში სამეურნეო საქმე-ბისათვისა.

— მოსკოვში სალომ თუმინები აღმოუჩნიათ.

— 23 სექტემბერს პეტრობურგში გაჩნდა რუსეთის საბალონო ვაშა-ფენა, მზღებდა ამ ერთს ცირაზედვე შეუღლებინათ.

— ამ მოკლე ხანში მოთარობა ახი-რობს, ძირეულად შეცვალოს ფინ-ლიანდის ბაზრო განათლების წეს-სა-განათლების მრეწველობა და იგივე კანონები შე-მოიღოს ფინლიანდის საზოგადო-უქმალესს სასწავლებლებშიც, რომ გოკრ იმპერია სხვა ადგილს სასწავ-ლებლებში. თაი და თაი ცილოდეს რუსულ ენის შესახებ იქნება. ამ ფ-მად ფინლიანდიაში მასწავლებლებმა და მასწავლებლებმა თითქმის სრულიად არ იციან რუსული ენა. ეგლისანდო-რის უნივერსიტეტის სტუდენტები რუსულ ენაზე უზარალო წირობის და-წერას ვერ ახერხებენ. თუ ათასში ერთ-ს იციან რუსული ენა, ისე იმ სტუ-დენტებმა იციან, რომელთაც რუსუ-ლის განმანებელს უსწავლიათ. მთავ-რობად ჰაურს ამერიკანდ საზოგადო-ბოლოდ ვაშაფის რუსეთის ენის ცოდნა ყველა საშუალო და უმა-ღალეს სასწავლებლის მოსწავლეთა და მასწავლებლთა. ამასთანვე მართო-ბა ამირობს უფრო ურცულად ას-წავლებლობის ფინლიანდის სასწავლებ-ლებში რუსეთის ისტორია და გე-გრაფია, რადან-კი შეუნიწავს, რომ თეთი ფინლიანდის გეოგრაფიის და ისტორიის ძლიერ ერცოდ და და თითქმის გადაქარბობა ასწავ-ლიან და რუსეთის ისტორია-გეოგ-რაფია-კი ვარე ჩადაც ყურს არ უ-დებენ. რუსეთის ენის ადვილად გავრცელებისათვის იმავე დონის-მე-ბის იმაზედ ფინლიანდიაში, რომელიც ესტლიანდასა და კურლან-დაში უვე ხარება-შა.

— უკანასკნელ ტარაქს დროს 75,000 მან. მადგება მოსკოვში მტრე-რებ ოჯღობა იკავებს რეგია: რომნი-როგორც სწავლიან, მამის სიყვითლის შემდეგ ც მომგები ბილითა-რჩენით, მაგრამ სიღრმისა გამო-იტყვივე დაგირაფებული ჰქონიათ. ერთ-ერთს ამ დაგირაფებულს ბილითს შეხედვლია ეს მოგება.

წერილი აპები

სფეროების ჰეგონის „ტომბო-ს“ მიფლობელს ბუკვიის მუფისათვის წავსი მიუწერა და შეუთვალა, რომ დღეის ახით სტრენის მისისსლე მტრედ ვარ-და, თუ დაეხმე შეეწე გამოსწავ-ლად, რადან-კი-მანს არ შეაჩვენ, ანუ არ შეერცხება, რომ მადვილი არ გა-წავლობა. ადრეაის მიფლობელა ესე იმ ვარგებებს აუღლებლად, რომ სტრენისათვის უგანსსენლად თსწავლებამ ცუდად მოუსტენება. გრად ამისა იტყვიას-კი-ბატიას ვასტავდ ამოაბს თარემ, რომ სტრენის თსწავლებლა ბუკვი ამავა სი-მართლეს არ თანსება. მადვილიერ, სტრენი რომ სწავს, ებიფმა მე-განს-თავისუფლად, ეს ტუგება: მამო-ბა-თის წის მიგლისა და საბოლოო მრეწველობისა. ეს აზრი მოსწონებითა და დაუდგენითა, რომ ერთი სამინისტრო შესდგეს და განავებდეს საბოლოო მრეწველობის საქმებს. ამასთანვე დიდი ყურადღება მიუტყვეთ იმისათვის, რომ ამხმელნივე კონებათა სამინისტროს ძლიერ მტრედ სკოლებმა აქვს ხელში სამეურნეო საქმე-ბისათვისა.

— მოსკოვში სალომ თუმინები აღმოუჩნიათ.

— 23 სექტემბერს პეტრობურგში გაჩნდა რუსეთის საბალონო ვაშა-ფენა, მზღებდა ამ ერთს ცირაზედვე შეუღლებინათ.

— ამ მოკლე ხანში მოთარობა ახი-რობს, ძირეულად შეცვალოს ფინ-ლიანდის ბაზრო განათლების წეს-სა-განათლების მრეწველობა და იგივე კანონები შე-მოიღოს ფინლიანდის საზოგადო-უქმალესს სასწავლებლებშიც, რომ გოკრ იმპერია სხვა ადგილს სასწავ-ლებლებში. თაი და თაი ცილოდეს რუსულ ენის შესახებ იქნება. ამ ფ-მად ფინლიანდიაში მასწავლებლებმა და მასწავლებლებმა თითქმის სრულიად არ იციან რუსული ენა. ეგლისანდო-რის უნივერსიტეტის სტუდენტები რუსულ ენაზე უზარალო წირობის და-წერას ვერ ახერხებენ. თუ ათასში ერთ-ს იციან რუსული ენა, ისე იმ სტუ-დენტებმა იციან, რომელთაც რუსუ-ლის განმანებელს უსწავლიათ. მთავ-რობად ჰაურს ამერიკანდ საზოგადო-ბოლოდ ვაშაფის რუსეთის ენის ცოდნა ყველა საშუალო და უმა-ღალეს სასწავლებლის მოსწავლეთა და მასწავლებლთა. ამასთანვე მართო-ბა ამირობს უფრო ურცულად ას-წავლებლობის ფინლიანდის სასწავლებ-ლებში რუსეთის ისტორია და გე-გრაფია, რადან-კი შეუნიწავს, რომ თეთი ფინლიანდის გეოგრაფიის და ისტორიის ძლიერ ერცოდ და და თითქმის გადაქარბობა ასწავ-ლიან და რუსეთის ისტორია-გეოგ-რაფია-კი ვარე ჩადაც ყურს არ უ-დებენ. რუსეთის ენის ადვილად გავრცელებისათვის იმავე დონის-მე-ბის იმაზედ ფინლიანდიაში, რომელიც ესტლიანდასა და კურლან-დაში უვე ხარება-შა.

— უკანასკნელ ტარაქს დროს 75,000 მან. მადგება მოსკოვში მტრე-რებ ოჯღობა იკავებს რეგია: რომნი-როგორც სწავლიან, მამის სიყვითლის შემდეგ ც მომგები ბილითა-რჩენით, მაგრამ სიღრმისა გამო-იტყვივე დაგირაფებული ჰქონიათ. ერთ-ერთს ამ დაგირაფებულს ბილითს შეხედვლია ეს მოგება.

დეკემბ

20 ივლისი

სამბარბარში, შემოდგომამდე დაი-წყოს სტრენის საზოგადოება, რომელსაც სწავლობს ანუ გავრცელების მიელოც ესტლიანდასა და კურლან-დაში უვე ხარება-შა.

„Новости“ იწყება, რამ შეეკ...

ბიონი. შესაძლებელია მიანიჭო...

პარნი. პალატა ვალსწყურა მის...

პარნი. ვალსწყურა მის...

პარნი. ვალსწყურა მის...

პარნი. ვალსწყურა მის...

Table with 2 columns: Name and Value. Includes entries like 'მედიკალინი', 'ქირურგია', etc.

Table with 2 columns: Name and Value. Includes entries like 'ბამოსადეგი სომხები', '1 ივლისამდე', etc.

განცხადებანი პროგრამა

ტვილიის სთავად - ასნაურო...

1 განყოფილება. პირველ განყოფილებაში შემოსე...

1) სადგირთო სჯული. შემოკლებული მოთხოვნები ძველ...

და-ენაშ. მოთხოვნები საღმრთო...

2) ქართული ენა. კითხვა და წაკითხვის თავის სიტ...

3) რუსული ენა. კლანდალა შეიღობს რუსულ ენის სა...

2) ქართული ენა. გარკვევით კითხვა და წაკითხვის თავის სიტყვებით...

4) არითმეტიკა. ყოველ მხრივ შესწავლა რიცხვები...

III განყოფილებაში შემოსვლადე...

1) სადგირთო სჯული. მოკლე მოთხოვნები ძველის აღ...

2) ქართული ენა. გარკვევით კითხვა და წაკითხვის თავის სიტყვებით...

3) რუსული ენა. გარკვევით კითხვა და წაკითხვის თავის სიტყვებით...

სახმარებლის ზომების კონდა. ტაბუ...

IV განყოფილებაში შემოსვლადე...

1) სადგირთო სჯული. მოთხოვნები ახალის აღიქმადან...

2) ქართული ენა. გარკვევით კითხვა და გარდამოცემა...

3) რუსული ენა. გარკვევით კითხვა და წაკითხვის თავის სიტყვებით...

4) არითმეტიკა. საზებრივ და წერილობით ანგარიში...

შენიშვნა: პირველ პროკონსო...

დაგრძელება

ფსიქონომია წაგნის მადონაში...

„ნოვატი“

ქველა ნომერი, გარდა სამხედროსა...

„წერ-კითხვის საზოგადოების“ წიგნის მადონაში ისიყიდება: დელა ენა და ბუნების ქარი

გამოცემული „წერ-კითხვის საზოგადოების“ მიერ.

დელა-ენა, ანუ ანბანი და პირველი სკოთხევი წიგნი, გამოცე...

დელა-ენა, ანუ ანბანი და პირველი სკოთხევი წიგნი, გამოცე...

დელა-ენა, ანუ ანბანი და პირველი სკოთხევი წიგნი, გამოცე...

დავსავეს ეთნოგრაფიკის ოფისში იმპერატორის ობიექტისა...

პირი უაქტივ სტუდენტისა: პროფ. В. В. Антоновича, პროფ. Д. Н. Ан...

Кромѣ изслѣдованій по частнымъ вопросамъ, будутъ помѣщаться также ста...

По мѣрѣ возможности будутъ даваться также приложенія: портреты этногра...